

III

(Alte acte)

SPAȚIUL ECONOMIC EUROPEAN

DECIZIA NR. 93/16/COL A AUTORITĂȚII AELS DE SUPRAVEGHERE

din 11 mai 2016

Recomandarea Autorității AELS de Supraveghere privind piețele relevante de produse și de servicii din sectorul comunicațiilor electronice care pot face obiectul unei reglementări *ex ante*, în conformitate cu actul menționat la punctul 5cl din anexa XI la Acordul privind SEE (Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice), astfel cum a fost modificat prin Protocolul 1 la acord și prin adaptările sectoriale din anexa XI la respectivul acord [2017/608]

AUTORITATEA AELS DE SUPRAVEGHERE ⁽¹⁾,

având în vedere actul menționat la punctul 5cl din anexa XI la Acordul privind SEE, și anume *Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice* ⁽²⁾ (denumită în continuare „Directiva-cadru”), astfel cum a fost modificat prin Protocolul 1 la acord și prin adaptările sectoriale din anexa XI la respectivul acord, în special articolul 15 alineatul (1),

având în vedere Recomandarea Autorității din 5 noiembrie 2008 privind piețele relevante din sectorul comunicațiilor electronice care pot face obiectul unei reglementări *ex ante* ⁽³⁾ (denumită în continuare Recomandarea Autorității din 2008) și Orientările Autorității privind analiza de piață și evaluarea puterii semnificative pe piață ⁽⁴⁾,

întrucât:

- (1) La 9 octombrie 2014, Comisia Europeană (denumită în continuare „Comisia”) a emis Recomandarea 2014/710/UE ⁽⁵⁾ privind piețele relevante de produse și de servicii din sectorul comunicațiilor electronice care pot face obiectul unei reglementări *ex ante*, în conformitate cu Directiva-cadru.
- (2) Recomandarea 2014/710/UE reprezintă punctul de plecare pentru revizuirea recomandării Autorității privind piețele relevante. În cadrul procesului de revizuire a recomandării, Autoritatea a estimat că ar trebui făcută o comparație între evoluțiile piețelor luând ca punct de referință piața SEE și nu ținând cont doar de situația pieței din fiecare stat AELS.

⁽¹⁾ Denumită în continuare „Autoritatea”.

⁽²⁾ JO L 108, 24.4.2002, p. 33.

⁽³⁾ Recomandarea Autorității AELS de Supraveghere din 5 noiembrie 2008 privind piețele relevante de produse și de servicii din sectorul comunicațiilor electronice care pot face obiectul unei reglementări *ex ante*, în conformitate cu actul menționat la punctul 5cl din anexa XI la Acordul privind SEE (Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice), astfel cum a fost modificat prin Protocolul 1 la acord și prin adaptările sectoriale din anexa XI la respectivul acord (JO C 156, 9.7.2009, p. 18 și Suplimentul SEE nr. 36, 9.7.2009, p. 1).

⁽⁴⁾ Orientările Autorității AELS de Supraveghere din 14 iulie 2004 privind analiza de piață și evaluarea puterii semnificative pe piață în conformitate cu cadrul de reglementare pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice menționat în anexa XI la Acordul privind Spațiul Economic European (JO C 101, 27.4.2006, p. 1 și Suplimentul SEE nr. 21, 27.4.2006, p. 1), denumite în continuare „Orientările Autorității privind analiza de piață și evaluarea puterii semnificative pe piață”.

⁽⁵⁾ Recomandarea 2014/710/UE a Comisiei din 9 octombrie 2014 privind piețele relevante de produse și de servicii din sectorul comunicațiilor electronice care pot face obiectul unei reglementări *ex ante*, în conformitate cu Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice (JO L 295, 11.10.2014, p. 79).

- (3) Pe baza evoluțiilor pieței din statele AELS, se pare că, în general, este puțin probabil ca funcționarea piețelor comunicațiilor electronice în cele trei state AELS să se abată într-o măsură mai mare (în comparație cu situația din fiecare stat membru al UE) față de funcționarea medie a piețelor din Uniunea Europeană sau din întregul SEE.
- (4) Obiectivul Acordului privind SEE este de a institui un Spațiu Economic European dinamic și omogen, bazat pe norme comune și condiții concurențiale egale ⁽⁶⁾. Având în vedere acest obiectiv și considerentele anterioare și pentru a asigura aplicarea uniformă a cadrului comun de reglementare și certitudinea juridică pentru părțile interesate de pe piețele de comunicații electronice din SEE, Autoritatea adoptă o recomandare aliniată la Recomandarea 2014/710/UE.
- (5) Directiva-cadru stabilește un cadru legislativ pentru sectorul comunicațiilor electronice care vizează, *inter alia*, să răspundă tendințelor de convergență prin includerea tuturor rețelelor și serviciilor de comunicații electronice în domeniul său de aplicare. Cadrul de reglementare are ca obiectiv, *inter alia*, reducerea treptată a reglementărilor *ex ante* specifice sectorului, pe măsură ce se dezvoltă concurența pe piață și, în cele din urmă, reglementarea comunicațiilor electronice doar prin dreptul concurenței.
- (6) Articolul 15 din Directiva-cadru prevede că Autoritatea adoptă o recomandare privind piețele relevante de produse și de servicii, după o consultare publică și după consultarea autorităților naționale de reglementare (ANR-uri) din statele AELS.
- (7) În conformitate cu acest obiectiv, scopul prezentei recomandări este să identifice piețele de produse și de servicii în cazul cărora reglementarea *ex ante* poate fi justificată în conformitate cu articolul 15 alineatul (1) din Directiva-cadru. Obiectivul oricărei intervenții de reglementare *ex ante* este, în ultimă instanță, de a genera beneficii pentru utilizatorii finali prin transformarea piețelor cu amănuntul în piețe efectiv concurențiale în mod durabil. Este probabil ca, în viitor, ANR-urile să fie treptat în măsură să constate că piețele cu amănuntul sunt concurențiale chiar și în absența reglementării la nivel angro, în special ținând seama de îmbunătățirile preconizate în ceea ce privește inovarea și concurența.
- (8) Definiția piețelor relevante se poate modifica în timp, pe măsură ce caracteristicile produselor și ale serviciilor pot evolua, iar posibilitățile de substituire din perspectiva cererii și a ofertei pot suferi modificări. Dat fiind faptul că recomandarea Autorității din 2008 este în vigoare de peste 7 ani, în prezent este oportun ca aceasta să fie revizuită pe baza evoluțiilor înregistrate pe piață de la adoptarea sa. Prin urmare, prezenta recomandare înlocuiește Recomandarea din 2008 a Autorității și oferă ANR-urilor orientări pentru viitoarele analize de piață.
- (9) Articolul 15 alineatul (1) din Directiva-cadru prevede obligația Autorității de a identifica piețe din sectorul comunicațiilor electronice ale căror caracteristici pot justifica impunerea unor obligații de reglementare, în conformitate cu principiile dreptului concurenței. Prin urmare, principiile dreptului concurenței sunt utilizate în prezenta recomandare pentru a defini piețele de produse din sectorul comunicațiilor electronice.
- (10) În conformitate cu articolul 15 alineatul (3) din Directiva-cadru, este de competența ANR-urilor să definească, în conformitate cu dreptul concurenței și ținând seama în cea mai mare măsură de prezenta recomandare, piețele relevante corespunzătoare circumstanțelor naționale, în special piețele geografice relevante de pe teritoriul lor.
- (11) În conformitate cu articolul 16 alineatul (3) din Directiva-cadru, obligațiile de reglementare *ex ante* sunt impuse numai pe piețe care nu sunt efectiv concurențiale. Astfel cum s-a explicat la considerentul 27 din directivă, acestea sunt piețe în care există una sau mai multe întreprinderi cu o putere semnificativă pe piață și în care soluțiile oferite doar de dreptul concurenței la nivel național sau la nivelul SEE nu sunt suficiente pentru rezolvarea problemei de concurență identificate. De asemenea, analiza caracterului efectiv al concurenței ar trebui să stabilească dacă există perspective de concurență pe piață și dacă, prin urmare, se prevede o persistență a lipsei concurenței efective.
- (12) Atât pentru Autoritate, cât și pentru ANR-uri, punctul de plecare pentru identificarea piețelor angro care pot face obiectul reglementării *ex ante* este analiza piețelor cu amănuntul corespunzătoare. Această analiză a piețelor cu amănuntul se efectuează luând în considerare substituibilitatea din punctul de vedere al cererii și, dacă este cazul, al ofertei, dintr-o perspectivă orientată spre viitor pentru un orizont de timp dat. Atunci când definesc piețele relevante în conformitate cu articolul 15 alineatul (3) din Directiva-cadru, ANR-urile ar trebui să identifice o zonă

⁽⁶⁾ Al 4-lea considerent din preambulul Acordului privind Spațiul Economic European.

geografică în care condițiile de concurență sunt similare sau suficient de omogene și care poate fi deosebită de zonele învecinate în care condițiile de concurență predominante diferă în mod considerabil, în special în ceea ce privește stabilirea faptului dacă un potențial operator cu putere semnificativă pe piață acționează în mod uniform în zona acoperită de rețeaua sa sau dacă acesta își desfășoară activitatea în condiții de concurență care diferă în mod considerabil, astfel încât activitățile sale sunt limitate în unele zone, însă nu și în altele.

- (13) Ar trebui să se evalueze dacă piețele cu amănuntul sunt efectiv concurențiale dintr-o perspectivă orientată către viitor în absența unei reglementări întemeiate pe constatarea unei puteri semnificative pe piață. Pe de altă parte, analiza ar trebui să țină seama de efectele altor tipuri de reglementări aplicabile pieței (piețelor) cu amănuntul relevante și pieței (piețelor) angro conexe pe întreaga durată a perioadei în cauză.
- (14) Atunci când se efectuează o analiză de piață în temeiul articolului 16 din Directiva-cadru, evaluarea unei piețe ar trebui realizată dintr-o perspectivă orientată către viitor, pornind de la condițiile de piață existente. Analiza ar trebui să evalueze dacă există perspective de concurență pe piață și dacă orice lipsă a concurenței are un caracter durabil, ținând seama de evoluțiile preconizate sau previzibile ale pieței (7).
- (15) În cazul în care piața cu amănuntul în cauză nu este efectiv concurențială dintr-o perspectivă orientată către viitor în absența reglementării *ex ante*, ar trebui să se evalueze piața (piețele) angro corespunzătoare care poate (pot) face obiectul reglementării *ex ante* în conformitate cu articolul 16 din Directiva-cadru. Atunci când se analizează delimitările și puterea de piață de pe o piață (piețe) angro relevantă (relevante) corespunzătoare pentru a determina dacă aceasta (acestea) este (sunt) efectiv concurențială (concurențiale), ar trebui să se ia în considerare constrângerile concurențiale directe și indirecte, indiferent dacă aceste constrângeri rezultă din rețele de comunicații electronice, servicii de comunicații electronice sau alte tipuri de servicii ori de aplicații care sunt comparabile din perspectiva utilizatorilor finali (8). Pe de altă parte, dacă piața cu amănuntul în cauză este efectiv concurențială dintr-o perspectivă orientată către viitor în absența reglementării *ex ante* la nivel angro pe piața (piețele) relevantă (relevante) corespunzătoare, acest fapt ar trebui să determine ANR să concluzioneze că reglementarea nu mai este necesară la nivel angro. Într-un astfel de caz, piața (piețele) angro relevantă (relevante) corespunzătoare ar trebui să fie evaluată (evaluate) în vederea retragerii reglementării *ex ante*. În cazul în care piețele angro sunt legate vertical în lanțul de aprovizionare, se va analiza mai întâi piața angro care este situată cel mai în amonte de piața cu amănuntul în cauză.
- (16) Piețele angro enumerate în anexă pot avea astfel de caracteristici care justifică reglementarea *ex ante* deoarece, în general, acestea îndeplinesc următoarele trei criterii cumulative, care au fost, de asemenea, utilizate în versiunile precedente ale recomandării, în vederea identificării piețelor care pot face obiectul reglementării *ex ante*. Primul criteriu este prezența unor bariere însemnate și netranzitorii la intrare. Având însă în vedere caracterul dinamic al piețelor din sectorul comunicațiilor electronice și funcționarea acestor piețe, atunci când se efectuează o analiză prospectivă, în vederea identificării piețelor relevante pentru o posibilă reglementare *ex ante*, ar trebui, de asemenea, să se ia în considerare posibilitățile de depășire a barierelor la intrare în orizontul de timp relevant. Al doilea criteriu stabilește dacă o structură de piață tinde către o concurență efectivă într-un orizont de timp relevant. Aplicarea acestui criteriu implică examinarea situației concurenței bazate pe infrastructură și a altor tipuri de concurență, dincolo de barierele la intrare. Al treilea criteriu este acela că respectiva (respectivetele) disfuncționalitate (disfuncționalități) a (ale) pieței nu ar fi remediată (remediate) în mod corespunzător doar aplicând dreptul concurenței. Principalii indicatori care trebuie luați în considerare atunci când se evaluează primul și cel de al doilea criteriu sunt similari celor examinați în cadrul unei analize de piață orientate către viitor pentru a determina prezența unei puteri semnificative pe piață. Este vorba, în special, de indicatorii privind barierele la intrare în absența reglementării (inclusiv amploarea costurilor nerecuperabile), structura pieței, performanța și dinamica pieței, inclusiv indicatori cum ar fi cotele de piață și tendințele aferente, prețurile de piață și tendințele aferente, precum și dimensiunea și acoperirea rețelelor sau a infrastructurilor concurente.
- (17) În ceea ce privește primul criteriu, în sensul prezentei recomandări sunt relevante două tipuri de bariere la intrare: barierele structurale și barierele juridice sau de reglementare. Barierele structurale la intrare sunt determinate de caracteristicile inițiale privind costurile sau cererea, care creează condiții asimetrice între operatorii istorici și cei noi, stânjenind sau împiedicând intrarea pe piață a celor din urmă. De exemplu, pot exista bariere structurale însemnate atunci când piața este caracterizată de avantaje de costuri absolute, economii de scară și/sau economii de gamă substanțiale, constrângeri în materie de capacitate și costuri nerecuperabile ridicate. O barieră structurală conexasă poate exista și în cazul în care furnizarea serviciilor necesită o componentă de rețea care nu poate fi duplicată din motive tehnice sau poate fi duplicată doar cu niște costuri care fac ca activitatea respectivă să devină neatractivă din punct de vedere economic pentru concurenți.
- (18) Barierele juridice sau de reglementare nu sunt determinate de condiții economice, ci rezultă în urma unor măsuri legislative, administrative sau de alt tip care au un efect direct asupra condițiilor de intrare și/sau asupra

(7) Punctul 20 din Orientările Autorității privind analiza de piață și evaluarea puterii semnificative pe piață. A se vedea nota de subsol 4 de mai sus.

(8) Cum ar fi, de exemplu, serviciile OTT („over-the-top”) care, deși în prezent nu pot fi considerate ca substitute directe pentru serviciile prestate de furnizorii de servicii de comunicații electronice, este probabil că se vor extinde în continuare, în următorii ani, ca urmare a evoluțiilor tehnologice.

poziționării operatorilor pe piața relevantă. Un exemplu de barieră juridică sau de reglementare care stânjenește sau împiedică intrarea pe piață îl constituie limitarea numărului de întreprinderi care au acces la spectru pentru furnizarea de servicii conexe. Alte exemple de bariere juridice sau de reglementare îl constituie controalele asupra prețurilor sau alte măsuri privind prețurile care le sunt impuse întreprinderilor și care afectează nu numai intrarea, ci și poziționarea pe piață a acestora. Barierele juridice sau de reglementare care sunt susceptibile să fie eliminate în orizontul de timp relevant nu ar trebui să fie considerate în mod normal ca reprezentând bariere la intrare de natură să îndeplinească primul criteriu.

- (19) De asemenea, barierele la intrare pot deveni mai puțin relevante în ceea ce privește piețele bazate pe inovare, care se caracterizează prin progres tehnologic continuu. Pe astfel de piețe, constrângerile concurențiale sunt generate adesea de amenințările în materie de inovare din partea unor concurenți potențiali care nu sunt încă prezenți pe piață. Pe piețele bazate pe inovare poate exista o concurență dinamică sau pe termen mai lung între întreprinderi care nu sunt în mod necesar concurente pe o piață „statică” existentă. Prezenta recomandare identifică piețe în cazul cărora se preconizează că barierele la intrare vor persista de-a lungul unei perioade previzibile de timp. Pentru a evalua dacă este probabil ca barierele la intrare să persiste în absența reglementării, este necesar să se analizeze dacă în sector s-au înregistrat intrări frecvente și de succes și dacă intrările respective au fost sau sunt susceptibile să fie, în viitor, suficiente de rapide și de îndelungate pentru a limita puterea de piață. Relevanța barierele la intrare va depinde, *inter alia*, de nivelul minim de eficiență a producției și de costurile care nu pot fi recuperate.
- (20) Chiar și în cazul în care o piață este caracterizată de bariere însemnate la intrare, alți factori structurali de pe piața respectivă pot determina ca piața să tindă în continuare să devină efectiv concurențială într-un orizont de timp relevant. O tendință către o concurență efectivă, în conformitate cu cel de al doilea criteriu, implică faptul că piața va ajunge la o situație de concurență efectivă în absența reglementării *ex ante* fie în perioada care face obiectul analizei, fie ulterior perioadei respective, cu condiția ca în cursul perioadei care face obiectul analizei să fie disponibile dovezi clare privind dinamica pozitivă pe piață. Dinamica pieței poate fi determinată, de exemplu, de evoluțiile tehnologice sau de convergența unor produse și piețe care poate genera constrângeri concurențiale între operatorii care își desfășoară activitatea pe piețe de produse distincte. Această situație se poate înregistra, de asemenea, pe piețele cu un număr limitat – dar suficient – de întreprinderi care au structuri de costuri divergente și care se confruntă cu o cerere de piață caracterizată de elasticitatea prețurilor. Este posibil, de asemenea, să existe un excedent de capacitate pe o piață care în mod normal ar permite întreprinderilor concurente să își extindă foarte rapid producția ca reacție la orice creștere a prețurilor. Pe astfel de piețe, cotele de piață se pot modifica în timp și/sau se pot observa scăderi ale prețurilor.
- (21) Al treilea criteriu are rolul de a evalua gradul de adecvare a măsurilor corective care pot fi impuse în temeiul dreptului concurenței pentru a remedia disfuncționalitatea (disfuncționalitățile) persistentă (persistente) identificată (identificate) a (ale) pieței, în special având în vedere faptul că obligațiile de reglementare *ex ante* pot preveni cu eficacitate încălcările dreptului concurenței. Este probabil ca intervențiile în temeiul dreptului concurenței să fie insuficiente în cazul în care, de exemplu, o intervenție pentru remedierea unei (unor) disfuncționalități persistente a (ale) pieței trebuie să îndeplinească numeroase criterii de conformitate sau în cazul în care intervențiile frecvente și/sau în timp util sunt indispensabile. Prin urmare, reglementarea *ex ante* ar trebui să fie considerată o completare adecvată a dreptului concurenței atunci când acesta singur nu ar remedia în mod corespunzător disfuncționalitatea (disfuncționalitățile) persistentă (persistente) identificată (identificate) a (ale) pieței.
- (22) Aplicarea acestor trei criterii cumulative ar trebui să limiteze numărul de piețe din sectorul comunicațiilor electronice în care se impun obligații de reglementare *ex ante*, contribuind astfel la realizarea unuia dintre obiectivele cadrului de reglementare, și anume reducerea treptată a normelor sectoriale *ex ante*, pe măsură ce se dezvoltă concurența pe piață. Neîndeplinirea unuia dintre cele trei criterii ar indica faptul că o piață nu ar trebui identificată ca putând să facă obiectul reglementării *ex ante*.
- (23) Reglementarea *ex ante* impusă la nivelul angro ar trebui să fie considerată suficientă pentru remedierea problemelor potențiale de concurență pe piața (piețele) din aval conexă (conexe). O piață în aval ar trebui să facă obiectul reglementării *ex ante* numai în cazul în care concurența pe piața respectivă este caracterizată în continuare de o putere semnificativă pe piață, în pofida faptului că pe piața (piețele) angro din aval conexă (conexe) există reglementare *ex ante*. Având în vedere progresele înregistrate în domeniul concurenței datorită reglementării, prezenta recomandare identifică numai piețele relevante la nivelul angro. Se consideră că reglementarea acestora poate să remedieze lipsa concurenței efective la nivelul angro, care, la rândul său, este cauza unor disfuncționalități identificate ale pieței pe piețele cu amănuntul conexe. În cazul în care o ANR demonstrează, cu toate acestea, că intervențiile la nivel angro nu au dat rezultate, piața cu amănuntul relevantă poate face obiectul reglementării *ex ante*, cu condiția ca ANR să fi constatat că cerințele testului celor trei criterii prevăzute în prezenta recomandare sunt îndeplinite.
- (24) Piețele enumerate în anexă au fost identificate pe baza celor trei criterii cumulative menționate anterior. ANR-urile ar trebui să pornească de la prezumția că, pe aceste piețe, cele trei criterii sunt îndeplinite. Cu toate acestea, dacă o ANR concluzionează că, în absența reglementării la nivelul angro, piața (piețele) cu amănuntul, astfel cum este (sunt) definită (definite), prezintă o concurență durabilă, aceasta ar trebui, de asemenea, să concluzioneze că reglementarea *ex ante* nu mai este necesară la nivelul angro.

- (25) Pentru piețele enumerate în anexă, o ANR poate considera în continuare că este oportun, pe baza unor circumstanțe naționale specifice, să efectueze propriul său test al celor trei criterii. O ANR poate concluziona că cerințele testului celor trei criterii sunt sau nu îndeplinite în circumstanțele naționale. Dacă cerințele testului celor trei criterii nu sunt îndeplinite pentru o anumită piață enumerată în recomandare, ANR nu ar trebui să impună obligații de reglementare pe piața respectivă.
- (26) ANR-urile pot să identifice alte piețe decât cele enumerate în prezenta recomandare și să le aplice testul celor trei criterii. În special, dacă ANR-urile, după ce au ajuns la concluzia că o piață cu amănuntul nu este efectiv concurențială în absența reglementării *ex ante*, intenționează să reglementeze piața (piețele) angro corespunzătoare, iar această (aceste) piață (piețe) nu este (sunt) enumerată (enumerată) în recomandare, ANR-urile ar trebui să efectueze întotdeauna testul celor trei criterii. Într-un astfel de caz, se va analiza mai întâi piața angro care este situată cel mai în amonte de piața cu amănuntul în cauză în lanțul de aprovizionare vertical. O ANR ar trebui să efectueze o analiză treptată a piețelor situate în aval față de o intrare în amonte reglementată pentru a determina dacă acestea ar fi efectiv concurențiale în cazul în care există reglementare în amonte, până când se ajunge la piața (piețele) cu amănuntul.
- (27) ANR-urile ar trebui, de asemenea, să aplice testul celor trei criterii piețelor enumerate în anexa la Recomandarea Autorității din 14 iulie 2004 privind piețele relevante din sectorul comunicațiilor electronice care pot face obiectul unei reglementări *ex ante* ⁽⁹⁾ și în Recomandarea Autorității din 2008, care nu mai sunt enumerate în anexa la prezenta recomandare, dacă în prezent acestea sunt reglementate în funcție de circumstanțele naționale, pentru a evalua dacă, pe baza circumstanțelor naționale în cauză, piețele respective pot face în continuare obiectul reglementării *ex ante*.
- (28) Noile piețe emergente nu ar trebui să facă obiectul unor obligații nejustificate de reglementare *ex ante*, chiar dacă există un „avantaj al primului venit”, în conformitate cu Directiva-cadru. Se consideră că noile piețe emergente înglobează produse sau servicii pentru care, dat fiind faptul că sunt noi, este foarte dificil să se prevadă condițiile privind cererea sau privind intrarea pe piață și oferta și, în consecință, este dificil să se aplice testul celor trei criterii. Noile piețe emergente nu fac obiectul unor obligații nejustificate de reglementare *ex ante* în scopul de a promova inovațiile, astfel cum se prevede la articolul 8 din Directiva-cadru; în același timp, trebuie să se prevină blocarea acestor piețe de către o întreprindere dominantă, după cum se specifică și în Orientările Autorității privind analizele de piață și evaluarea puterii semnificative pe piață ⁽¹⁰⁾. Modernizările succesive ale infrastructurii rețelelor existente duc rareori la apariția unei piețe noi sau emergente. Lipsa substituibilității unui produs trebuie să fie stabilită atât din perspectiva cererii, cât și din cea a ofertei, înainte de a se putea concluziona că produsul respectiv nu este inclus într-o piață deja existentă. Apariția unor noi servicii cu amănuntul poate să genereze noi piețe angro derivate, în măsura în care serviciile respective cu amănuntul nu pot fi furnizate utilizându-se produse angro deja existente.
- (29) ANR-urile pun la dispoziția Autorității și a altor ANR-uri din SEE rezultatele aplicării testului celor trei criterii, efectuat în conformitate cu prezenta recomandare și care se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 7 alineatul (3) din Directiva-cadru. Nerespectarea obligației de a notifica un proiect de măsură care afectează comerțul dintre statele AELS, astfel cum se prevede la considerentul 38 din Directiva-cadru, poate duce la declanșarea unor proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor împotriva statului AELS în cauză.
- (30) Piețele enumerate în anexa la recomandare nu mai includ două piețe care au fost enumerate în Recomandarea Autorității din 2008 (piețele 1 și 2), deoarece acestea nu mai îndeplinesc cerințele testului celor trei criterii. Întrucât ritmul evoluțiilor preconizate sau previzibile ale pieței, pe care se bazează această constatare la nivelul SEE, poate varia de la un stat AELS la altul, circumstanțe naționale specifice pot justifica faptul că o ANR ar putea să constate că piața 1 din Recomandarea Autorității din 2008 sau alte piețe cu amănuntul conexe pieței 2 din Recomandarea Autorității din 2008 nu sunt încă efectiv concurențiale dintr-o perspectivă orientată către viitor în absența unor măsuri corective corespunzătoare și proporționale la nivel angro. Prin urmare, ANR-urile ar putea să justifice continuarea unei intervenții de reglementare *ex ante* la nivel angro, cu condiția ca cerințele testului celor trei criterii să fie îndeplinite în circumstanțele naționale pentru perioada ulterioară celei care a făcut obiectul analizei. Pe celelalte piețe prevăzute în Recomandarea Autorității din 2008 încă se justifică reglementarea *ex ante*, cu toate că delimitările piețelor 4, 5 și 6 din Recomandarea Autorității din 2008 sunt redefinite. ANR-urile iau în considerare circumstanțele lor naționale atunci când delimitează aceste piețe,

⁽⁹⁾ Recomandarea Autorității AELS de Supraveghere din 14 iulie 2004 privind piețele relevante de produse și de servicii din sectorul comunicațiilor electronice care pot face obiectul unei reglementări *ex ante*, în conformitate cu actul menționat la punctul 5cl din anexa XI la Acordul privind SEE (Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice), astfel cum a fost încorporată în Acordul privind Spațiul Economic European, adoptată prin Decizia 194/04/COL.

⁽¹⁰⁾ A se vedea nota de subsol 4 de mai sus.

- (31) Prezenta recomandare a făcut obiectul unei proceduri de consultare publică și de consultare cu ANR-urile și cu alte autorități naționale din statele AELS ⁽¹⁾,

RECOMANDĂ:

1. În definiția piețelor relevante corespunzătoare circumstanțelor naționale, în conformitate cu articolul 15 alineatul (3) din Directiva-cadru, ANR-urile ar trebui să analizeze piețele de produse și de servicii identificate în anexă.
2. Atunci când identifică alte piețe decât cele stabilite în anexă, ANR-urile ar trebui să demonstreze, iar Autoritatea va verifica, faptul că următoarele trei criterii sunt îndeplinite cumulativ:
  - (a) prezența unor bariere însemnate și netranzitorii de ordin structural, juridic sau legislativ la intrare;
  - (b) o structură a pieței care nu tinde către o concurență efectivă în orizontul de timp relevant, având în vedere situația concurenței bazate pe infrastructură și a altor tipuri de concurență, dincolo de barierele la intrare;
  - (c) dreptul concurenței este insuficient pentru a remedia singur în mod corespunzător disfuncționalitatea (disfuncționalitățile) identificată (identificate) a (ale) pieței.
3. Atunci când consideră că oricare dintre piețele prevăzute în anexă nu poate face obiectul reglementării *ex ante* în circumstanțele naționale specifice, ANR-urile ar trebui să demonstreze, iar Autoritatea va verifica, faptul că cel puțin unul dintre cele trei criterii prevăzute la punctul 2 nu este îndeplinit.
4. ANR-urile ar trebui să ia în considerare toate constrângerile concurențiale relevante, indiferent dacă se consideră că respectivele constrângeri sunt determinate de rețele de comunicații electronice, de serviciile de comunicații electronice sau de alte tipuri de servicii ori de aplicații care sunt comparabile din perspectiva utilizatorului final.
5. Prezenta recomandare nu aduce atingere definițiilor piețelor, rezultatelor analizelor de piață și obligațiilor de reglementare adoptate de ANR-uri în conformitate cu articolul 15 alineatul (3) și cu articolul 16 din Directiva-cadru înainte de data adoptării prezentei recomandări.
6. Prezenta recomandare se adresează statelor AELS.

Adoptată la Bruxelles, 11 mai 2016.

Pentru Autoritatea AELS de Supraveghere

Sven Erik SVEDMAN

Președinte

Frank BÜCHEL

Membru al Colegiului

⁽¹⁾ Consultarea a avut loc în perioada 4 februarie-18 martie 2016.

ANEXĂ

Piața 1: furnizare angro de servicii de terminare a apelurilor la puncte fixe din rețelele publice individuale de telefonie

Piața 2: furnizare angro de servicii de terminare a apelurilor de voce în rețelele individuale de telefonie mobilă

Piața 3: (a) furnizare angro de servicii de acces local la puncte fixe

(b) furnizare angro de servicii de acces central la puncte fixe pentru produse de larg consum

Piața 4: furnizare angro de servicii de acces de înaltă calitate la puncte fixe

---